

IN MEMORIAM

Akademik Vanda Kochansky-Devidé

(10. 4. 1915 – 26. 2. 1990)

U Zagrebu je 26. veljače 1990. preminula akademik Vanda Kochansky-Devidé, redovni profesor Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sahranjena je 2. ožujka 1990. u obiteljsku grobnicu na Mirogoju u prisutnosti rodbine, brojnih kolega, prijatelja i učenika. Na sahrani su se od pokojnice oprostili u ime predsjedništva Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti njen potpredsjednik akademik Andre Mohorovičić, a u ime Razreda za prirodne znanosti tajnik, izvanredni član Slavko Krvavica. Izraze poštovanja i zahvalnosti Geološko-paleontološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, u kome je profesorica Vanda Kochansky-Devidé djelovala svoj cijeli radni vijek, izrazio je predstojnik prof. dr. Ante Polšak. Slovensku akademiju znanosti in umetnosti zastupao je i uputio riječi oproštaja akademik Ernest Mayer. Nad grobnom od pokojnice se oprostio, u ime Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, dekan prof. dr. Ante Deljac.

Geološko-paleontološki zavod priredio je 10. travnja 1990. komemoraciju u spomen 75. godišnjice rođenja Vande Kochansky-Devidé. Sjećanja na V. Kochansky-Devidé evocirali su prof. dr. Ante Polšak, prof. dr. Zlatan Bajraktarević, prof. dr. Ivan Gušić, doc. dr. Jasenka Sremac i mr. sci. Blaženka Magaš. Nakon komemoracije delegacija geologa i paleontologa položila je cvijeće na grob pokojne Vande Kochansky-Devidé.

Iz biografije akademika Vande Kochansky-Devidé

Prije 75 godina, 10. travnja 1915. rodila se Vanda Kochansky u staroj kuriji na Kaptolu br. 24. Već kao djevojčica zavoljela je prirodu. Ta njena ljubav i interes za prirodu našla je kasnije plodno tlo u studiju biologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je imala prilike slušati predavanja naših poznatih profesora biologije Vale Vouka, Ive Horvata i Krunoslava Babića, te profesora geologije Marijana Salopeka i mineralogije Frana Tućana i drugih prirodoslovaca. Kao marljiv i talentiran student postaje demonstrator kod prof. Salopeka, a 1935. imenovana je, zajedno s Donatom Devidé u zvanje dnevničar – zvaničnik. Radile su mnogo u vrlo skromnim prilikama i skućenim prostorijama Mineraloško-geološkog muzeja u Demetrovoj br. 1, a dijelile su jednu plaću. Postavši asistentom kod prof. Salopeka započela je svoja znanstvena istraživanja.

Geološko-paleontološki zavod se preselio 1941. god. u nešto veći prostor. To je bio unajmljeni privatni petoro-sobni stan u Gajevoj ulici 32/I kat. Kako je bio skroman i taj prostor pokazuje namjena tih prostorija. Dnevna soba služila je kao predavonica, a u bivšoj kupaonici je bio laboratorij. Međutim i u tom skromnom prostoru odvijao se intenzivni znanstveni i nastavni rad. Vanda Kochansky doktorira 1943. god. s temom o miocenskoj fauni Medvednice.

Nakon rata objavljuje niz znanstvenih radova, a 1953. god. unaprijeđena je u docenta. godinu dana ranije Geološko-paleontološki zavod seli u današnje prostorije gdje je mogućnost rada bila mnogo bolja u odnosu na dotadašnji smještaj.

Vanda Kochansky-Devidé intenzivno razvija i organizira nastavni rad iz paleontologije i sve više širi krug svojih znanstvenih interesa. Već kao docent postaje predstojnikom Geološko-paleontološkog zavoda i vodi ga od 1955-1959. godine i bitno pridonosi njegovom razvoju.

Godine 1958. postaje izvanredni, a 1962. redovni profesor paleontologije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, što ostaje do mirovine. I u mirovini ostala je znanstveno aktivna i povezana sa Zavodom sve do svoje smrti.

Prof. Kochansky nesebično predaje svoje znanje mladim generacijama. Odgojila je brojne generacije geologa i paleontologa, od kojih su mnogi pod njenim vodstvom stekli magisterij ili doktorat. Istodobno je predavala i na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu (1951–1970), te na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Skoplju (1958–1965). Radi što boljeg stjecanja znanja iz paleontologije izdaje 1964. svoj udžbenik, koji predstavlja prvi, pravi, domaći udžbenik iz paleontologije u nas, s brojnim primjerima i razradama fosila naših terena. Svi njeni nekadašnji

studenti rado se sjećaju njenih izvanredno zanimljivih i dinamičnih predavanja iz raznovrsnih paleontoloških kolegija, koje je uvijek znala popratiti majstorski izvedenim crtežima na ploči.

Imajući u vidu značenje geologije za obrazovanje i privredu aktivno se »borila« člancima i referatima na stručnim skupovima za ponovno uvođenje geologije u srednje škole. Na nama je da taj važni zadatak provedemo u djelo.

Vrlo je bogata djelatnost V. Kochansky-Devidé u istraživanju povijesti naše geoznanosti. Kroz 30 publiciranih radova možemo saznati da naša geologija i paleontologija ima bogatu tradiciju i da je, iako u skučenim i često siromašnim uvjetima, dobro slijedila trendove svjetske znanosti i da su mnogi naši znanstvenici stekli svjetski ugled. Zahvaljujući ovim istraživanjima izabrana je 1980. godine za predsjednicu Nacionalnog komiteta Jugoslavije za povijest znanosti.

Prof. Kochansky-Devidé uvijek je znala približiti stručne probleme, ne samo studentima, nego i ljudima koji se amaterski interesiraju za geologiju i paleontologiju. Objavila je niz popularno-znanstvenih članaka u *Prirodi* i *Proteusu*, marljivo surađivala u *Leksikonu*, *enciklopediji* i u emisijama RTV posvećenim znanosti, a angažirala se i kod postavljanja izložbi. Osobito je mnogo surađivala s Hrvatskim prirodoslovnim muzejom i drugim muzejima. Vrlo je značajna i njena aktivnost na zaštiti sve ugroženije prirode. Tu često djeluje sa svojim suprugom Zvonimirom Devidéom, profesorom biologije na Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, za kojega se udala 1948. godine.

Kako iskusni znanstvenik prof. Kochansky-Devidé dobro je znala da za prodor na svjetsku znanstvenu scenu, osim publiciranja u inozemnim časopisima, treba imati i dobre domaće znanstvene časopise, za koje se u zamjenu mogu dobiti katkada vrlo skupe inozemne publikacije. Stoga nije žalila posvetiti dio svog vremena uredničkoj djelatnosti. Čestim posjetama tiskarama postala je pravi znalac tiskarskog umijeća i ravnopravno je mogla razgovarati i surađivati s meterima, slagarima i drugim tiskarskim stručnjacima. To je mnogo pridonijelo kvaliteti edicija koje je uređivala. Upoznavanje s nastankom tiskanog djela uvela je i u posdiplomski studij. Punih je 15 godina uređivala »Geološki vjesnik«, čiji je 38. broj bio posvećen njenoj 70. obljetnici života. Također uređuje časopis »Palaeontologia jugoslavica«, koji izdaje Jugoslavenska akademija, te referativni časopis »Bulletin Scientifique«. Bavila se i bibliografskim radom i koautorica je opsežne publikacije »Geološka bibliografija SR Hrvatske 1528-1944«.

Uz sve navedne vrlo brojne i raznovrsne djelatnosti bila je i aktivni član brojnih stručnih i znanstvenih društava i foruma. Od 1960-62. god. bila je predsjednik Hrvatskog geološkog društva, zatim član uglednih društava *Paläontologische Gesellschaft*, *Schweiz. geol. Gesellschaft*. *Geologiczne towarzystwo polskie* i drugih.

Akademiku Vandi Kochansky-Devidé, kao vrsnom nastavniku i znanstveniku svjetskog glasa, odana su za života brojna priznanja. Tako je 1973. izabrana za redovnog člana Jugoslavenske akademije, a 1975. za dopisnog člana Slovenske akademije. Dodijeljena joj je titula počasnog člana brojnih znanstvenih društava. Tu su i nagrade za znanstveni rad »Ruder Bošković« i »Boris Kidrič«, Nagrada za životno djelo, te Spomen medalja grada Zagreba. Osobitu počast iskazali su joj domaći i strani paleontolozi imenjujući po njoj više rodova i vrsta fosila, koji su ušli u svjetsku literaturu.

Impozantan je i neprocjenjiv opus koji nam je ostavila akademik Vanda Kochansky-Devidé. Mnoge generacije geologa i paleontologa, brojni magistri i doktori znanosti, preko 200 publiciranih, a od toga 100 znanstvenih radova, rezultati uredničkog i duštvenog rada i mnoge druge djelatnosti, najrječitije govore o izuzetno bogatom životnom

djelu, koje predstavlja trajnu vrijednost, ne samo u nacionalnim, nego i u svjetskim mjerilima. To djelo, koje je rezultat samoprijegornog dugogodišnjeg znanstvenog rada, često u vrlo skromnim uvjetima i uz ne baš najbolje zdravlje, dobar je uzor i putokaz mladim znanstvenicima.

Akademik Vanda Kochansky-Devidé otišla je u slavnu povijest hrvatske paleontologije pridruživši se svojim velikim prethodnicima Spiridionu Brusini i Dragutinu Gorjanoviću-Krambergeru. Njen lik živjet će u našim sjećanjima, a njena djela ostat će trajna vrijednost naše i svjetske znanosti.

Ante Polšak

Znanstveni i nastavni lik profesorice Vande Kochansky-Devidé

Nije nimalo lako u najkraćim crtama prikazati sve ono što je značilo život i identitet prof. Kochansky-Devidé. Preko dvjesto publiciranih radova, od kojih veliki broj u uglednim znanstvenim časopisima Švicarske, Francuske, SR Njemačke, Austrije, Mađarske, Poljske i Japana.

Cjelokupni znanstveni opus prof. Kochansky-Devidé izaziva u nama, njenim učenicima i sljedbenicima duboko poštovanje, ponos i ljubav prema biću kojeg je svatko od nas na svoj način volio i cijenio. Prof. Kochansky-Devidé bila je naš uzor, naš učitelj, naš prijatelj i naš ponos.

Do kraja svog životnog vijeka, botanika je ostala njena velika ljubav, a da je kojim slučajem dobila zaposlenje kod poznatog i glasovitog prof. botanike Ive Horvata, odmah bi se opredijelila za taj životni poziv. I koje li sudbinske slučajnosti, listajući njene pažljivo složene separate, nailazimo na posljednji njen rad tiskan 1988., gdje se prof. Kochansky-Devidé pojavljuje kao koautor članka pod naslovom: »Značenje neobjavljenog teksta Ive Horvata o historijskom razvoju vegetacije jugoistočne Evrope«.

Znanstveno djelo i interes prof. Kochansky-Devidé tijekom 50 proteklih godina je zaista impozantan. Njezina znanstvena znatiželja kretala se po širokim prostranstvima prirodoslovlja, od čega, najviše, dakako na polju paleontoloških disciplina, polju njenog specijalističkog interesa i poziva, kojim je tijekom, gotovo pola stoljeća suvereno vladala istražujući: moluske neogene, koralje krede i eocena, foraminifere od karbona do neogena, - od čega posebno gornjopaleozojske; vapnenačke alge paleozoika i mezozoika, određujući paleofloru itd.

Nemoguće je, također procijeniti koliko je svoje ljubavi i nadasve vrhunske profesionalne objektivnosti unijela u radove generacija i generacija geologa-paleontologa koji su, slobodno možemo reći, imali sreću i prošli školu svjetski poznatog paleontologa, koji nas je učio, brusio i podučio.

Profesorica Kochansky-Devidé kao vrstan biolog-paleobiolog dala je niz znanstvenih radova, koji se odnose na taksonomsku problematiku neogenskih makrofosila-molusaka Panonskog područja, područja Dalmacije, Bosne i Hercegovine i drugdje. Naročito se bavila neogenskim školjkama i puževima od kojih je opisala 25 novih taksona. Determinirala je preko četrdesetak vrsta krede i eocenskih koralja s područja Dalmacije i istočne Srbije, od kojih su neki po prvi puta nađeni na području Jugoslavije.

Nesumljivu svjetsku slavu stiče radovima s područja mikropaleontologije i to posebno istraživanjem fusulinida u periodu između 50-tih i 70-tih godina, kako u samostalnim, tako i u radovima u koautorstvu s našim inozemnim znanstvenicima. U tim je radovima obradeno preko osamdesetak rodova i sedamdeset vrsta od kojih nekoliko novopostavljenih rodova i oko tridesetak novih vrsta. Osim kompleksnih taksonomskih zaključaka prikazuje u

tim radovima o fuzulinidama njihovu evoluciju i filogenetske odnose, uočava dimorfizme, a na temelju suptilno izraženih karaktera stijenki postavlja precizne biozone od predstavnika karakterističnih za gornje dijelove donjeg karbona, pa sve do aberantnih oblika krajem perma. Geografski gledano, to su područja gornjeg paleozoika od Austrije, Slovenije, zapadne Istre, Velebita i Like, pa do Tare i Bara u Crnoj Gori. Isto tako, i u nas i u svijetu, zapaženi su njeni radovi o vapnenačkim algama i to posebno skupine zelenih algi familije *dazikladacea*, u kojima također opisuje nekoliko posve novih rodova, te desetak novih vrsta, što u samostalnim, a što u radovima sa svojim bliskim suradnicima s njenog Zavoda.

Posebno treba istaknuti, da je profesorica Vanda Kochansky-Devidé svojom pronicljivošću prva objasnila izmjenu generacija kod srednjolijaske foraminifere orbitopsele – i time uzrokovani dimorfizam. Osim toga, prepoznavanje te foraminifere dovelo je do temeljite promjene kompleksne i komplicirane stratigrafske, hidrogeološke i tektonske interpretacije odnosa u području Plitvičkih jezera.

Znanstveni pristupi i rješenja profesorice Vande Kochansky-Devidé bila su prisutna i u praksi, koja se očitovala u bliskoj suradnji s Institutom za geološka istraživanja, INA-Naftaplinom i drugim institucijama.

Neobično su cijenjeni i citirani njeni radovi o slatkovodnim mekušcima srednjeg miocena specifičnih izoliranih neogenskih slatkovodnih prostora Hrvatske te Bosne i Hercegovine. To su radovi koji obrađuju problematiku kongerija i to ne samo s biostratigrafskog aspekta, već govore o paralelizmu u razvoju organizama i ponavljanju njihovih jednakih oblika.

Zajedno sa svojim suprugom piše i o makroevolucijskim teorijama i *Darlingtonovoj* »revoluciji stanične jezgre«. Istaknuta djelatnost profesorice Kochansky-Devidé očituje se i u tridesetak dragocjenih publiciranih radova koji se odnose na istraživanje povijesti geoznanosti na području Hrvatske i dijela Slovenije. I u tim radovima došla je do izražaja njena sistematičnost, strpljenje i studioznost temeljena na teško skupljanim dokumentacijskim vrijednostima od različitih arhiva, muzeja, župnih ureda i privatnih ostavština. Čitajući te zapise, čitalac se uživljava u vrijeme naših uvaženih prethodnika i kroz originalno opisane detalje doživljava atmosferu onog vremena.

Njena preciznost u radu inicira i pokretanje neprocjenjivog rada na Geološkoj bibliografiji Hrvatske od 16. st. do danas.

Napisati ili ukratko reći kronologiju znanstvenog rada takvog erudite i čovjeka, kakav je bila profesorica Kochansky je nemoguće, jer čitajući njene raznovrsne radove čitalac naprosto prelazi s teme na temu, s područja na područje, koja su istovremeno različita, međusobno povezana, ali nadasve jasna, precizna i studiozna.

Nastavna djelatnost Vande Kochansky-Devidé, redovnog profesora Prirodoslovno-matematičkog fakulteta ostavila je neizbrisive tragove u edukaciji brojnih generacija geologa i paleontologa. Nikada nije žalila truda, vremena i dobronamjerne kritike da bi radovi bili što bolji, kvalitetniji i jasniji.

Uvjereni smo, da dijelimo ovo mišljenje sa svim brojnim njenim studentima, diplomantima, magistrantima, doktorantima, kao i svima onima kojima je recenzirala njihove znanstvene i stručne radove. Tvorac je mnogih osmišljenih paleontoloških kolegija – od fundamentalnih do strogo specijalističkih na dodiplomskoj i postdiplomskoj nastavi. Svi mi, njeni učenici rado se sjećamo njenih zanimljivih predavanja, a posebno crtačkih sposobnosti, o čemu je svojevremeno i sama pisala i govorila u okviru predavanja na Jugoslavenskom simpoziju »Dva stoljeća nastave crtanja« održano 1986. u Zagrebu. U referatu »Znanosti o zemlji i crtanje« ona piše: – »Najviše bih se zadržala na paleontologiji, svojoj užoj struci. Vjerujte, da mladim

ljudima s futurološkim sklonostima i željnim akcije nije lako prikazivati sistematiku davno izumrlih životinja i biljaka, a to sam preko 4 decenije radila! Uglavnom me spasavalo risanje, kojim sam ilustrirala neobične oblike nekadašnjih organizama ili čak pomalo karikirala npr. goleme dinozaurije«.

Uvijek skolna egzaktnosti i dokazivanju sama pravi iz plastelina pretpostavljene oblike komplicirano građenih forminifera koje presjeca žiletom u različitim smjerovima. Ti prerezi, kako sama kaže, podudaraju se s oblicima viđenim u izbruscima, te tako i postaju potvrda o ispravnosti rekonstrukcija pojedinih rodova. I zato nije čudno, što kraj gore navedenog njenog predavanja završava rečenicom: »Osnovne perspektive, plastično sagledavanje i barem neka crtačka vještina, trebali bi biti svojina svakog tko se želi posvetiti geoznanostima«.

Svoj crtački talenat koristila je i u ilustriranju udžbenika iz paleontologije kojeg je izdala u koautorstvu sa svojim učiteljem prof. Salopekom 1948. g., da bi 1964. izašao njen samostalni udžbenik, bez kojeg je i dandanas nezamislivo učenje pojedinih dijelova paleontologije, a čije novo izdanje nismo uspjeli realizirati, pa nam ono ostaje kao velika obaveza prema našem uzoru i učitelju.

Na kraju, ne zaboravimo, da je njena ljubav bila neizmjerljiva i prema muzici, gdje je vjerno pratila svoga supruga i kao aktivni član Hrvatskog glazbenog zavoda, sudjelovala u mnogobrojnim manifestacijama vezanim uz glazbeni život našeg grada.

Još uvijek nam živo i toplo zvuči njena kajkavština prisutna u svakodnevnom kontaktu, bilo u običnim ili stručnim razgovorima – nikada kičena – ali uvijek izravna i jasna.

Stoga, još jedanput hvala našoj dragoj učiteljici i profesorici Vandi Kochansky-Devidé i neka njen lik i djelo ostanu u našem trajnom sjećanju.

Zlatan Bajraktarević

Znanstveni pristup profesorice V. Kochansky-Devidé

Već duži niz godina u paleontologiji je prisutna sve izrazitija podjela na morfološke sistematičare na jednoj strani i na paleoekologe na drugoj. Pritom prvi obično gledaju na druge kao na teoretičare bez veze sa svakodnevnom praksom i potrebama stratigrafije, koji ne žele ili nisu u stanju čitati brda relevantne taksonomske literature, dok ekolozi gledaju na sistematičare kao na staromodne knjiške moljce muzejskog tipa koji u fosilu vide samo uzorak koji treba klasificirati u svoju ladicu. Profesorica Kochansky-Devidé znala je prevladati tu dihotomiju i s pravom je inzistirala na tome da svatko tko se želi ozbiljno baviti paleontologijom mora proći temeljitu školu morfološke sistematike, svejedno na kojoj skupini, no to ne mora (pa i ne bi smjelo) značiti da će se i »fosilizirati« na toj deskriptivnoj razini. Naprotiv, svi je se sjećamo kako je često naglašavala da, ako se paleontologija želi uzdići iznad nivoa filatelije, treba na fosil gledati kao na organizam koji je nekada bio član jedne životne zajednice, s mnogostrukim interakcijama i s neživom i sa živom komponentom svojeg okoliša, dakle kao na nekadašnje živo biće, koje je raslo, hranilo se, kretalo se, razmnažalo se i vršilo sve druge životne funkcije. I zato, kao što je inzistirala na tome da su zbirka i biblioteka nezaobilazni i neizbježni »okoliš« za ozbiljan studij paleontologije, isto je tako profesorica Kochansky-Devide stalno naglašavala i potrebu proučavanja fosila na izdanku, u kamenolomu, na pješčanoj plaži, pa i na današnjem morskome dnu – jednom riječju, u današnjem okolišu živog svijeta. I premda je ona sama, možda zbog stalno osjetljivog zdravlja, u svojoj radnoj praksi bila više sklona radu uz knjigu i analizi donešenih uzoraka, nama, svojim učenicima, dala

je izuzetno kompletno i zaokruženo paleontološko obra-
zovanje. Daljnji korak ovisio je dakle isključivo o nama
samima – da li ćemo se »fossilizirati« na nivou opisivača
– taksonoma i sistematičara, ili ćemo se naučiti da na
fossil gledamo »holistički« i tako postići taj, znanstveno
viši, »objašnjavački« nivo.

Kao prirodoslovac, a ne samo paleontolog, profesorica
Kochansky-Devidé znala je, a to mnogima još ni danas
nije jasno, da je ekologija, pa time i njezina historijska
komponenta, paleoekologija, na vrhu hijerarhije znanosti
o životu, sadašnjem i nekadašnjem, jer u sebi uključuje
i objedinjuje empirijski sadržaj svih onih disciplina koje
su u toj hijerarhiji ispod nje, a k tome naravno i one
konceptije koje su kontekstualno karakteristične za nju
samu, za ekologiju.

Na kraju htio bih još jedamput ponoviti: malo je pro-
fesora paleontologije koji su, baveći se nadasve intenzivno
i plodno, pa i samoprijegorno, svojim specijalističkim
radom, uz to svojim studentima dali tako zaokruženu,
cjelovitu i izbalansiranu sliku paleontologije kao osnovu
za njihov (a to znači naš) daljnji rad.

Ivan Gušić

Utihnuli koraci

U našoj predavaonici žagore studenti. Na zidu fotogra-
fije Pilara, Gorjanovića, Kocha, Salopeka, Šukljea. Pro-
šlost zarobljena u kamenu skriva se u ostakljenim orma-
rima.

Dok koračam hodnikom čini mi se da nazirem dobro
poznati zeleni kaput i šeširić moje profesorice kako zamiču
prema biblioteci. Umjesto promuklog glasa, nijema foto-
grafija na zidu svjedoči o prolaznosti vremena.

Prelistavam stranice sjećanja i vraćam se svom prvom
boravku s njom na Velebitu. Te sam godine završila studij
i počela raditi na Fakultetu, a profesoricu Vandu Kochan-
sky-Devidé poznavala sam tek kao vrsnog predavača i
autora udžbenika iz paleontologije. O njenom predanom
znanstvenom radu mnogo sam čula od drugih profesora
i susretala sam je pomalo sa strahopoštovanjem.

Hotel Velebno dočekao nas je gostoljubivo. Blagova-
nica je mirisala na krepki lički ručak tetke Mande i začas
suo se osjećale kao kod kuće. U danima koji su slijedili
učila sam prepoznavati crne permske vapnence i točkaste
dolomite, tražiti u kamenu sitne neošvagerine i ljuštore
brahiopoda, i, što je bilo mnogo važnije, učila sam oslu-
škivati bilo prirode. Uz profesoricu Kochansky zavoljela
sam Filipov kuk i račiću u Ljubičkom potoku, zeleni
»tunel« na putu za Konjsko i zvezdano nebo nad Vele-
bitom. Naš balkon mirisao je na plodove rane jeseni:
vrganje, lisičarke, šampinjone. Na stolu se sušio razrezani
šipak za čaj. Upisale smo naša imena u bilježnicu na vrhu
Kize, mahale kamenom medvedu i divile se pogledu na
Dabarske kukove. Poslije ručka, dok bi se profesorica
odmarala, ja bih lutala sama livadama oko hotela, a uveče
bismo dugo razgovarale. Znala je mnoge anegdote vezane
uz naše prethodnike i ja sam s velikim zanimanjem slušala
priču o profesoru Salopeku i njenim prvim odlascima na
Velebit.

Tjedan dana je gotovo proletio. S naprtnjačom breme-
nitom uzorcima i prepuni dojmova vratili smo se u Zagreb.
Poštovanje koje sam u početku osjećala prema mojoj
profesorici obogatilo se ljubavlju.

Po povratku na Fakultet dijelile smo uvijek pro hladnu
sobu sa starinskom peći na drva. Za hladnih zimskih dana
često je bolovala i svi bismo na Zavodu zabrinuto zapit-
kivali kako je. S buđenjem prirode i njoj bi se vraćala
snaga. Mnoge su medvedničke staze poznavale njen korak.
Ovdje se mogla čitavom dušom posvetiti svojoj prvoj
ljubavi – botanici. Ipak, često bi donosila i uzorke za
našu Zbirku – školjke i puževe, kosti i zube kralješnjaka.

Na dan kad je pošla u mirovinu sjedila je s nama za
velikim stolom vedra i bez tragova žaljenja. Uz mnogo

lijepih riječi nazdravila je čašom crnog vina nama koji
ostajemo. I nije nas zaboravila. Navraćala bi ponedjeljkom
na Fakultet da nas obide i potraži u biblioteci podatke
za kakav novi rad. Radovala se našem napredovanju i
svakom našem objavljenom radu. Sudjelovala je i dalje
u našim malim proslavama, često nas podsjećajući na
kakav zanimljiv događaj iz prošlosti. Kad bismo se našli
u nedoumici oko determinacije nekog fosila, kad bismo
zapeli pri sastavljanju teksta ili odabiru fotografija za
priloge nekog novog članka, bilo je tako jednostavno
okrenuti njen broj telefona i znati da je tamo, uvijek
spremna da nam pomogne savjetom.

Godine su prolazile i Velebno je za nju postalo preda-
leko. Odatle sam joj slala tek razglednice i pozdrave od
starog društva.

Ove je godine zima bila kratka i blaga i šuma je rano
ozelenjela. Već se osipa i behar s voćaka, a njene staze
uzalud očekuju poznate korake.

Nama, koji smo je voljeli i poštovali, ostavila je mnogo
više od sjećanja.

Jasenska Sremac

Uspomene koje traju

Okupili smo se oko sjećanja na prof. Vandu Kochansky-
Devidé nepotpuni i nijemi. U iskušenju smo, da sve
pohvale javnom i nadasve vrijednom i plodnom znanstve-
nom djelovanju prešutimo, kao što je ona, samozatajno
izbjegavala da se njen trud i uspjesi dokazuju fotografijama
i visokotiražnim intervjuima.

Kao da se morala zbiti smrt, da bi se život, koji joj je
prethodio, objavio kao časna i svijetla ljudskost. Mnogi
suo pili iz te čaše dostojanstva, postojanosti, samozataj-
nosti, upornosti i nadasve radišnosti. Smireno i suzdržano
podnosila je nevolje svoga, pomalo narušenog zdravlja i
nemogućnosti vremenā, no uvijek onim najboljim dijelom
sebe, bila nam je, ne smao uvaženi, poštovani i dragi
profesor – već prijatelj, nenametljiv, diskretan, ali u nevo-
lji uvijek tu, pored nas. Po mnogim svojim osobinama,
svakodnevnu stvarnost podnosila je čudesnom mješavinom
pobune i iskonske velikodušnosti. Sada je nema, ali osta-
vila nam je svoju najveću poputbinu – svoj stvaralački
opus. Osim stručnih i znanstvenih lekcija, ostavljala nam
i pouku o hrabrosti kojom se život prihvaća i napušta.

Za najbliže prijatelje preselila se u uspomene. Prebirući
ih u tuzi, vratili smo iznova u život bezbrojne sitnice od
kojih se sastoji njena veličina. Svi njeni suradnici, sjećat
će se je s poštovanjem ponosni što su s njom imali sreću
dijeliti prošlost, ali i tugom što nije više među nama.
Generacije studenata nosit će tragove njezina rada.

Za njom će tugovati velebitske stramputice, staze u
Dotrščini, za nju još uvijek osvojiva uzbrdica u Markušev-
cu, usputna gljiva, proljetni maslačak i jaglac, topla jesen,
zreli drenak i šipak, podnožja Medvednice, putevi njenih
prvih naučnih uspona, ponešto udaljeniji Okić i Samobor,
te ravnica Petruševca i njeni stanovnici.

Odužujemo se samo riječima, svjesni da nema zamjene
za dobrotu i prisutnost plemenita čovjeka.

Iskrena joj hvala!

Blaženka Magaš

Popis objavljenih radova prof. dr. Vande Kochansky-Devidé

1. – & DEVIDÉ, Donata: Okamenjeni svjedoci pradžavnog
života na Zemlji. – *Znanje i radost*, 1, 317–321, 1 tab.,
Zagreb, 1942.
2. Okamine u našem svagdašnjem životu – *Priroda*, 33/9–10,
155–159, 5 sl., Zagreb, 1943.

3. Izvještaj o paleontološkom istraživanju miocena Zagebačke gore. – *Vjesnik Hrv. drž. geol. zav. i Hrv. drž. geol. muz.*, 2–3, 26–27, Zagreb, 1944.
4. Fauna marinskog miocena južnog pobočja Medvednice (Zagebačka gora) (Miozäne marine Fauna des südlichen Abhanges der Medvednica – Zagreber Gebirge). – *Vjesnik Hrv. drž. geol. zav. i Hrv. drž. geol. muz.*, 2–3, 171–280, 6 tab., Zagreb, 1944.
5. Goleme životinje iz prošlosti (Potpisano s Kochansky, V.) *Mala naučr. knjiž. Hrv. prir. društva*, 6, 1–31, Zagreb, 1946.
6. Džinovske životinje iz prošlosti. (Potpisano s Kochansky, V.). *Narodni univ.* 12, *Izd. Kolaričevog nar. univ.* 1–42, Beograd, 1946.
7. Eocenski koralji i hidrozoi Dubravice i Ostrovice u Dalmaciji. (Les Coralliaires et Hydrozoaires éocènes de Dubravica et Ostrovica en Dalmatie). *Geol. vjesnik*, 1, (1947), 48–65, 5 sl., 4 tab., Zagreb, 1947.
8. I Mastodonti del passato. (Potpisano s Kochansky, V.). – *Piccola bibl. di cultura*, 12, *Nakl. zav. Hrv.*, 1–31, Zagreb, 1948.
9. SALOPEK, Marijan & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Paleontologija. – *Nakladni zavod Hrvatske*, VI + 328, 523 sl., Zagreb, 1948.
10. A létünt korok őriás-latai. (Potpisano s Kochansky, V.). – *Let és tudomány*, 24, 1–35, sa sl. Noviszad, 1950.
11. Aptijski koralji istočne Srbije. Morfološke i paleobiološke bilješke (Apatin corals of the eastern Serbia). – *Geol. anali Balk. poluostr.*, 19, 107–112, 2 tab., Zagreb, 1951.
12. Globotruncana iz okoline Bora u istočnoj Srbiji (Sur la presence de genre Globotruncana dans les calcaires des environ de Bor en Serbie orientale). – *Geol. anali Balk. poluostr.*, 19, 113–117, 1 tab., Beograd, 1951.
13. Fosilne bakterije – *Priroda*, 38/1, 6–8, 1 sl., Zagreb, 1951.
14. Da li je Nummulostegina velebitana Schub. identična s vrstom Eoverbeekina paklenicensis? – *Rad Jugosl. akad. znan. umjet.*, 289, (*Odj. prir. nauk.*, 4), 117–125, 2 tab., Zagreb, 1952.
15. Ist Nummulostegina velebitana Schub. identisch mit Eoverbeekina paklenicensis n. sp.? – *Bull. Intern. Acad. Yougosl. Sci. beaux-arts*, 7, 27–35, 2 tab., Zagreb, 1952.
16. Izvještaj o pregledu literature o fuzulinidama i o mikropaleontologiji uopće. – *Ljetopis Jugosl. akad. znan. umjet.*, 57 (1949–50), 182–283, Zagreb, 1953.
17. Permske foraminifere i vapnenačke alge okolice Bara u Crnoj Gori. (Permische Foraminiferen und Kalkalgen aus der Umgebung von Bar in Montenegro) – *Geol. vjesnik*, 5–7, (1951–53), 295–298, 2 tab., Zagreb.
18. –, & PAVLOVSKY, Melita: O miocenu i oligocenu nekih bušotina okolice Šumečana (Über Miozän and Oligozän einiger Bohrlöcher in der Umgebung von Šumečani) – *Geol. vjesnik*, 5–7, (1951–53), 365–366, Zagreb, 1954.
19. –, & RAMOVŠ, Anton: »Paleofusulina nana« Licharew iz belerofonskih skladov v Volaki in primerjava z mikrofosili drugih krajev v Sloveniji. (Palaeofusulina nana Licharew aus den Belerophonsschichten von Volaka und ein Vergleich mit den Mikrofossilien anderer Fundorte Sloweniens). – *Razprave Slov. akad. znan. umet.*, (*Razr. prir. med. vede*), 2, 331–340, 1 tab., Ljubljana, 1954.
20. A review of the investigations of Fusulinidae in Yugoslavia. – *Bull. sci. cons. Acad. Yougosl.*, 2/2, 62, Zagreb, 1955.
21. Karbonske i permske fuzulinidne foraminifere Velebita i Like. I Opći dio i karbon. – *Rad Jugosl. akad. znan. umjet.*, 305, 5–62, 11 sl., 3 tabele, Zagreb, 1955.
22. Die Fusuliniden Foraminiferen aus dem Karbon und Perm im Velebit una in der Lika (Kroatien, Jugoslawien). I Allgemeiner Teil und Karbon. – *Bull. Intern. Acad. Yougosl. Sci. beaux-arts*, 14, 5–34, Zagreb, 1955.
23. –, & RAMOVŠ, Anton: Neoschwagerinski skladi in njih fuzulinidna favna pri Bohinjski Beli in Bledu (Die Neoschwagerinenschichten und ihre Fusulinidenfauna bei Bohinjska Bela und Bled, Julische Alpen, Slowenien, NW Jugoslawien). – *Razprave Slov. akad. znan. umjet.* (*Razr. prir. med. vede*), 3, 359–424, 8 tab., 3 sl., Ljubljana, 1955.
24. Donjopermske fuzulinide Sustaša kod Bara u Crnoj Gori (Unterpermische Fusuliniden von Sustaši bei Bar in Crna Gora). – *Geol. vjesnik*, 8–9, (1954–55), 7–18, 2 tab., Zagreb, 1956.
25. Eocenski ceritiji okolice Mečenčana kod Kostajnice (Eozäne Cerithien von Mečeričani bei Kostajnica, Croatien, Jugoslawien). – *Acta geol.* 1, (*Prir. istraž. Jugosl. akad. znan. umjet.*, 27), 75–82, 1 tab., Zagreb, 1956.
26. Makro- und mikrosphärische Generation der Orbitopsella praecursor im Lias von Plitvice, Kroatien. – *Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl.*, 3/2, 47, Zagreb, 1956.
27. Pregled dosadašnjih istraživanja fusulinida Jugoslavije (Übersicht der bisherigen Untersuchungen der Fusuliniden von Jugoslawien). – *I. jugosl. geol. kongr.*, Bled (1954), 139–153, 2 table, Ljubljana, 1956.
28. O fauni marinskog miocena i o tortonskom »širu« Medvednice [Zagebačka gora] (Über die Fauna des marinen Miozäns und über den tortonischen Schlier von Medvednica, Zagreber Gebirge). – *Geol. vjesnik*, 10, (1956), 39–50, 2 tab., Zagreb, 1957.
29. O miocenskim jezincima i koraljima sjeverne Bosne (Über die miozäne Seeigel und Korallen Nordbosniens). – *Geol. vjesnik*, 10, (1956), 135–136, Zagreb, 1957.
30. Über das Vorkommen von Karbon bei Bar in Crna Gora, Montenegro. – *Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl.*, 3/3, 69, Zagreb, 1957.
31. –, & MALEZ, Mirko: Bibliografija Gorjanovićevih radova i članaka o Gorjanoviću. – *Geol. vjesnik*, 10, (1956), 17–29, Zagreb, 1957.
32. OŽEGOVIĆ, Franjo & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Životni put Dragutina Gorjanovića. – *Geol. vjesnik*, 10 (1956), 9–16, Zagreb, 1957.
33. Die Neoschwagerinenfaunen der südlichen Crna Gora [Jugoslawien] (Neošvagerinske faune južne Crne Gore, Jugoslawija). – *Geol. vjesnik*, 11, (1957), 45–76, 6 tab., Zagreb, 1958.
34. Nalazišta neošvagerinskih fauna južne Crne Gore (Die Fundorte der Neoschwagerinenfaunen in südlicher Crna Gora, Montenegro). – *Geol. vjesnik*, 11, (1957), 21–44, 2 sl., 1 tab., Zagreb, 1958.
35. Izmjena geonercija vrste Orbitopsella praecursor u ljasu Plitvice (Generationswechsel der Orbitopsella praecursor im Lias von Plitvice, Croatia). – *Geol. vjesnik*, 11, (1957), 77–86, 3 tab., Zagreb, 1958.
36. Mikropaleontologija i njeno praktično značenje. – *Priroda*, 45/8, 296–299, 4 sl., Zagreb, 1958.
37. –, & RADOIČIĆ, Rajka: Neue Fundorte der Foraminifere Orbitopsella praecursor im Lias von Jugoslawien. – *Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl.*, 42, 44–45, Zagreb, 1958.
38. Karbonske i permske fuzulinidne foraminifere Velebita i Like. Donji perm. (Die fusuliniden Foraminiferen aus dem Karbon und Perm im Velebit und in der Lika, Kroatien). Unterperm. – *Palaeont. jugosl. Jugosl. akad. znan. umjet.*, 3, 1–62, 8 tab., Zagreb, 1959.
39. Prilozi geološkoj bibliografiji Hrvatske I. (1956–1958). – *Geol. vjesnik*, 12, (1958), 282–290, Zagreb, 1959.
40. Gorjanović i evolucionizam. – *Priroda*, 46/10, 378–397, 1 sl., Zagreb, 1959.
41. HERAK, Milan & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Jurassic calcareous Alge in some new localities in the Dinaric mountains. – *Bull. sci. cons. Acad. Yougosl.*, 4/4, 102–104, 2 sl., Zagreb, 1959.
42. Prilog poznavanju fuzulinida zapadne Srbije, (Beitrag zur Kenntnis der Fusuliniden von Westserbien). – *Acta geol.* 2, (*Prir. istraž. Jugosl. akad. znan. umjet.*, 29), 103–110, 2 tab., Zagreb, 1960.
43. HERAK, Milan & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Gymnocodiacean calcareous Algae in the Permian of Yugoslavia. – *Geol. vjesnik*, 13 (1959), 185–196, 6 tab., 1 tabela, Zagreb, 1960.
44. –, & HERAK, Milan: On the Carboniferous and Permian Dasyeladaceae of Yugoslavia (O karbonskim i permskim dasikladacejama Jugoslavije). – *Geol. vjesnik*, 13, (1959), 65–96, 9 ab., 7 sl., Zagreb, 1960. (Potpisano s Kochansky V.).
45. KRANJEC, Velimir, AMŠEL, Vera, PAVLOVSKY, Melita & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Prilog geologiji i paleontologiji neogena Dobošnice (zapadni dio krekanskog ugljenonosnog područja) (Ein Beitrag zur Geologie und Paläontologie des Neogens von Dobošnica). – *Geol. vjesnik*, 13 (1959), 97–108, 1 geol. karta, 4 prof. 1 tabela, Zagreb, 1960.

46. Prilozi geološkoj bibliografiji Hrvatske II. (1959–1960 i dodaci 1956–1958). – *Geol. vjesnik*, 14, (1960), 433–440, Zagreb, 1961.
47. Razvoj paleontologije u Hrvatskoj od 1951–1961. – *Geol. vjesnik*, 15/1, (1961), 27–32, Zagreb, 1962.
48. Nova istraživanja gornjopaleozojskih mikrofosila Jugoslavije. (Neue Untersuchungen der oberpaläozoischen Mikrofosilen Jugoslawiens). – *Referati V sav. geol. FNR Jugosl.*, 1, 15–21, Beograd, 1962.
49. – & MILAN, Ante: Über einige eozäne Cerithien des Majejica-Gebirges, NO Bosnien. (O nekim eocenskim ceritijima Majejice u sjeвероistočnoj Bosni). – *Geol. vjesnik*, 15/2, (1961), 355–364, 3 tab., Zagreb, 1962.
50. – & MILANOVIĆ, Momčilo: Donjopermske fuzulinide i vapnenačke alge područja Tare u Crnoj Gori. (Unterpermische Fusuliniden und Kalkalgen des Tara Gebietes in der mittleren Crna Gora, Montenegro). – *Geol. vjesnik*, 15/1, (1961), 195–228, 1 sl., 1 tabela, 8 tab., Zagreb, 1962.
51. Dr. Josip Poljak. – *Geol. vjesnik*, 15/2, (1961), 525–534, 1 sl., Zagreb, 1963.
52. HERAK, Milan & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Jungpaläozoische Kalkalgen aus dem Bükk-Gebirge, Nordungarn. – *Geol. Hungarica*, 28, 57–69, 4. tab., 3 sl., 1 tabela Budapest, 1963.
53. Paleozoologija. *Udžb. Zagreb. sveuč. Školska knjiga*, XII+451, 552 sl., Zagreb, 1964.
54. Velebitella, eine neue jugpaläozoische Diploporengattung und ihre phylogenetischen Verhältnisse. (Velebitella, novi gornjopaleozojski rod Diploporea i njeni filogenetski odnosi). – *Geol. vjesnik*, 17, (1963), 135–142, 4 tab., 1 sl., Zagreb, 1964.
55. Prilozi geološkoj bibliografiji Hrvatske III. (1961–1963 i dodaci 1958–1960, doktorske i magistarske radnje). – *Geol. vjesnik*, 17, (1963), 173–191, Zagreb, 1964.
56. Die fusulinen und Kalkalgen des jugoslawischen Karbons. – *C. R. V Congr. Strat. Geol. Carbon. (1963)*, 2, 513–518, 3 tab., 1 sl., Paris, 1964.
57. Die Mikrofosilien des jugoslawischen Perms. – *Pal. Zeitschr.*, 38/3–4, 180–188, 2 tab., 1 sl., Stuttgart, 1964.
58. MINATO, Masso & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Über Axialeptula einiger Neoschwagerinenarten aus Jugoslawien (O aksijalnim septulama nekih vrsta neošvagerina u Jugoslaviji). – *Geol. vjesnik*, 17, (1963), 143–147, 1 sl., 2 tabele, Zagreb, 1964.
59. Die ältesten Fusulinidenschichten Sloweniens. (Najstarije fuzulinske naslage Slovenije). – *Geol. vjesnik*, 18/2, (1964), 333–336, 1 tab., Zagreb, 1965.
60. Karbonske i permske fuzulinidne foraminifere Velebita i Like. Srednji i gornji perm. (Die Fusuliniden Foraminiferen aus Karbon und Perm im Velebit und in der Like, Kroatien. Mittleres und oberes Perm). – *Acta Geol.*, 5, (Pril. iztraž. Jugosl. akad. znan. umjet., 35), 101–148, 13 tab., 1 pril., Zagreb, 1965.
61. RAMOŠ, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Razvoj mlađega paleozoika u okolici Ortneka na Dolenjskem, (Sažetak na njemačkom j. bez naslova). – *Razprave Slov. akad. znan. umetn.*, 8, 321–416, 1 geol. karta, 18 tab., 7 strat. stupova, Ljubljana, 1965.
62. O prostornim predodžbama mikrofosila u izbruscima. (Über die Erfassung der Skeletform von Mikrofosilien aus den in den Dünschliffen angetroffenen Schnitten). – *Referati VI sav.*, 1, 384–395, 3 tab., Ohrid, 1966.
63. Štaffellidy s začatčnymi foraminami i parahomatami (Potpisano s Kochanska-Devidé, V.). – *Vopr. mikropaleont.*, 10, *Geol. inst. Akad. nauk SSSR*, 89–98, 1 tabela, 5 tab., Moskva, 1966.
64. Über das geologische Alter der Gattung Reichelina und die Reichelinen Jugoslawiens. – *Ecologiae Geol. Helv.*, 59/1, 39–45, 1 tab., Basel, 1966.
65. Prof. Marijan Salopek umrl. *Proteus*, 29/7, 184–185, Ljubljana, 1966–67.
66. Congeria u geološkoj prošlosti i danas. – *Priroda*, 53/5, 129–132, 4 sl., Zagreb, 1966.
67. – & PANTIĆ, Smiljka: Meandrospira u donjem i srednjem trijasu i neki popratni fosili u Dinaridima. (Meandrospira in der unteren und mittleren Trias sowie einige begleitende Fossilien in den Dinariden). – *Geol. vjesnik*, 19, (1965), 15–28, 1 sl., 4 tab., Zagreb, 1966.
68. – & RAMOŠ, Anton: Zgornjekarbonski mikrofosili in stratigrafski razvoj v zahodni Sloveniji. (Oberkarbonische Mikrofosilien und stratigraphische Entwicklung in den Westkarawanken). – *Razprave Slov. akad. znan. umet.*, cl. 4, (Razr. prir. med. vede), 9/7, 301–333, 1 sl., 5 strat. stup., 11 tab., Ljubljana, 1966.
69. MAGAŠ, Blaženka & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Prilozi Geološkoj bibliografiji Hrvatske IV (1964–1965, dodaci 1962–1963, doktorski i magistarski radovi). – *Geol. vjesnik*, 19 (1965), 195–206, Zagreb, 1966.
70. Eine interessante neue Physoporella-Art [Dasycladaceae] aus der Trias von Slowenien. (Interesantna nova vrsta roda Physoporella [Dasycladaceae] iz trijasa Slovenije). – *Geol. vjesnik*, 20, (1966), 171–174, 1 tab., Zagreb, 1967.
71. Neoschwagerinenschichten einer Tiefbohrung in Istrien, Jugoslawien. – *N. Jb. Geol. Paläont. (Abh.)*, 128/2, 201–204, 2 tab., Stuttgart, 1967.
72. Prof. Melita Pavlovsky. – *Geol. vjesnik*, 20, (1966), 353–355, 1 sl., Zagreb, 1967.
73. MILANOVIĆ, Momčilo & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Razvoj paleozoika u Vanjskim Dinaridima Hrvatske (The development of the Paleozoic in the Outer Dinaric Alps od Croatia). – *I kol. geol. Dinaridov*, 1, 15–20, Ljubljana, 1968.
74. – & PETKOVŠEK, Viktor: Pozabljeni slovenski mikolog (ob tridesetletnici smrti profesorja Davorina Sinkoviča). – *Proteus*, 31/6, 140–143, 1 sl., Ljubljana, 1968/69.
75. Darvasitenkalk (Trokofelstufe) in der Crna Gora, Montenegro. – *Bull. sci. Cons. Acad. Yougosl.*, (A), 14/7–8, 217–218, Zagreb, 1969.
76. Parallel tendencies in the evolution of the Fusulinids. – *Rocznik Pol. tow. Geol.* 39/1–3, 35–40, 1 tab., Krakow, 1969.
77. Triticitenkalk [Oberkarbon, Gshel-Stufe] bei Solčava, Ostkarawanken. (Triticitni vapnenac [gornji karbon, gželski kat] kod Solčave, istočne Karavanke). – *Geol. vjesnik*, 22, (1968), 99–104, 1 tabela, 2 tab., Zagreb, 1969.
78. Paratriticites, eine neue Fusulinidengattung aus dem Tragkofelkalk. – *Bull. sci. cons. Acad. Yougosl.*, (A), 14/9–10, 270–298, 1 sl., Zagreb, 1969.
79. – & SLIŠKOVIĆ, Teofil: Gornjopermski mikrofosili Han Orahovice i Šuljaca u Bosni s osobitim obzirom na algu Permocalculus fragilis (Oberpermische Microfosilien von Han Orahovica und Šuljci in Bosnien mit besonderer Berücksichtigung der Alge Permocalculus fragilis). – *Geol. vjesnik*, 22, (1968), 105–110, 2 tab., Zagreb, 1969.
80. RAMOŠ, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Z geologi v Hrvaško primorje, na Velebit in Plitvice. – *Proteus*, 31/8, 204–212, 4 sl., Ljubljana, 1969.
81. Die Kalkalgen des Karbons vom Velebit-Gebirge (Moskoven und Kassimovien). – *Palaeont. jugosl. akad. znan. umjet.*, 10, 5–31, 15 tab., 6 sl., Zagreb, 1970.
82. Permski mikrofosili zahodnih Karavank. (Permische Mikrofosilien der Westkarawanken). – *Geologija*, 13, 175–256, 26 tab., 4 tabele, Ljubljana, 1970.
83. Potreba uvođenja geologije u srednje škole. – *VII kongr. geol. SFRJ (Predavanja)*, 1, 30–33, Zagreb, 1970.
84. Prof. dr Gorjanović kao paleontolog (Prof. Dr. Gorjanović als Paläontologe). – *Krapina 1899–1969*, 5–11, 1 sl., Zagreb, 1970.
85. Marijan Salopek. – *Ljetopis jugosl. akad. znan. umjet.*, 74, (1967–1968), 397–400, 1 sl., Zagreb, 1970.
86. O šentjernejskih fosilih. – *Proteus*, 33/1, 10–13, 5 sl., Ljubljana, 1970.
87. Mikrofosili in biostratigrafija zgornjega karbona v Zahodnih Karavankah. (Mikrofosilien und Biostratigraphie des oberen Karbons in den Westkarawanken). – *Razprave Slov. akad. znan. umet.*, 14/6, 207–211, 3 tab., Ljubljana, 1971.
88. Othmar Kühn (1892–1969). – *Ljetopis Jugosl. akad. znan. umjet.*, 75, (1969–2970), 359–361, Zagreb, 1971.
89. Velnačka galvica kod Brušana – novo zaštićeno područje u Hrvatskoj. – *Priroda*, 59/1, 4–6, 3 sl., Zagreb, 1971.
90. – & GUŠIĆ, Ivan: Evolutions-Tendenzen der Dasycladaceen mit besonderer Berücksichtigung neuer funde in Jugoslawien. – *Pal. Zeitschr.*, 45/1–2, 82–91, 7 sl., Stuttgart, 1971.

91. -. & BAHUN, Stjepan: Naš učenik na vrhu svjetske liste istraživača krša. - *Vjesnik*, 33, br. 9014 od 23. 3., str. 10, Zagreb, 1972.
92. -. & SLIŠKOVIĆ, Teofil: Revizija roda *Clivunella* Katzer, 1918 i *Delminiella* n. gen. [Gastropoda] (Revision der Gattung *Clivunella* Katzer, 1918 und *Delminiella* n. gen. Gastropoda). - *Geol. glasnik*, 16, 47-70, 4 tab., 3 sl., Sarajevo, 1972.
93. Trogkote Iske naslage u Hrvatskoj. (Die Trogkofelablagerungen in Kroatien). - *Geol. vjesnik*, 26, 41-51, 1 sl., 1 tab., Zagreb, 1973.
94. *Ramovisia limes* n. g. n. sp. (Problematica), ein Leitfossil der Grenzlandbänke, unteres Perm. (*Ramovisia limes* n. g. n. sp. [Problematica], an index fossil from the Middle Rattendorf Beds [Lower Permian]). - *N. Jb. Geol. Paläont., (Mh)*, 8, 462-468, 2 sl., Stuttgart, 1973.
95. Trogkofel-Ablagerungen in Kroatien. - *Geologija*, 16, 375-378, Ljubljana, 1973.
96. Prilozi paleontologiji i biostratigrafiji neogena Medvednice. (Beiträge zur Paläontologie und Biostratigraphie des Neogens vom Medvednica-Gebirge). - *Geol. vjesnik*, 25, 299-302, Zagreb, 1973.
97. Omladinski pokret za zaštitu okoline. - *Priroda*, 62/5, 155, Zagreb, 1973.
98. Nazadovanje zajednica smeđih algi pod utjecajem otpadnih voda. - *Priroda*, 62/5, 155-165, Zagreb, 1973.
99. Pérès, J. M. & Gamulin-Brida, H.: Biološka oceanografija Bencos. Bencoska bionomija Jadranskog mora. Zagreb, 1973. (recenzija). - *Geol. vjesnik*, 26, 360-361, Zagreb, 1973.
100. BUSER, Stanko, CAJHEN, Jože & RAMOVŠ, Anton: Podroben profil skozi trogkofelske plasti v potoku Košutnik v Karavankah. (Detailliertes Profil durch die Trogkofel-Schichten am Bache Košutnik in den Karawanken). - *Razprave Slov. akad. znan. umet.* (4), 16/4, 171-187, 5 tab., Ljubljana, 1973.
101. Prilozi povijesti geoloških znanosti u Hrvatskoj: I. Gjuro Pilar. - *Geol. vjesnik* 27, 333-348, 1 sl., Zagreb, 1974.
102. Geološki odjel. - *Spomenica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1874-1974*, 157-175, 1 sl., Zagreb, 1974.
103. Psihološki institut. - *Spomenica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1874-1974*, str. 195, Zagreb, 1974.
104. Pregled razvoja Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. - *Spomenica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 1874-1974*, 7-16, 4 sl., Zagreb, 1974.
105. Prigovori novom mišljenju o kopnenom životu dinosaura. - *Priroda*, 63/8, 240, Zagreb, 1974.
106. A. Ramovš: Paleontologija. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo, Ljubljana, 1974. (recenzija). - *Geol. vjesnik*, 27, 392, Zagreb, 1974.
107. Die Fusulinidengattungen Jugoslawiens und die neu aufgestellten Taxa (Fuzulinidni rodovi u Jugoslaviji i novo postavljene taksoni). - *Geol. vjesnik*, 28, 401-407, Zagreb, 1975.
108. Prilozi povijesti geoloških znanosti u Hrvatskoj, II. Spiridion Brusina. - *Geol. vjesnik*, 28, 365-385, 1 sl., Zagreb, 1975.
109. Geološke znanosti u Hrvatskoj i Hrvatsko prirodoslovno društvo. - *Simp. Prirodne znanosti i njihovo značenje u suvremenom društvu*, Hrv. prir. društvo, 111-112, Zagreb, 1975.
110. BOŠKOV-ŠTAJNER, Zagorka & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Prilog poznavanja stratigrafskog stuba SW dijela Panonske potoline - brakični srednji sarmat okolice Zagreba (A contribution to knowledge of the SW Part of the Panonian basin - Brackish Middle Sarmatian of the surroundings of Zagreb). (Sažetak i na ruskom j.). - *Nafta*, 26/10, 512-514, Zagreb, 1975.
111. O slatkovodnim mekušcima srednjeg miocena Hrvatske, Bosne i Hercegovine (Über die Süßwassermollusken des mittlern Miozäns von Kroatien, Bosnien und Herzegowina). - *8. jugosl. geol. kongr. Bled (1974)*, 2, 125-130, 2 sl., Ljubljana, 1976.
112. O paralelizmu u razvoju organizama i ponavljanju jednakih oblika s osobitim obzirom na kongerije (Bivalvia) (Über die Wiederholung gleichartiger Formen in der Entwicklungsgeschichte der Organismen, mit besonderer Berücksichtigung der Congerien (Bivalvia)). - *Geol. vjesnik*, 29, 75-89, Zagreb, 1976.
113. Geološke znanosti u Hrvatskoj u doba osnivanja Naravoslovnog društva. - *Priroda*, 65/4, 115-116, Zagreb, 1976.
114. Prilozi povijesti geoloških znanosti u Hrvatskoj, III. Mijo Kišpatić. - *Geol. vjesnik*, 29, 349-362, Zagreb, 1976.
115. Rezervati i spomenici prirode u Hrvatskoj - geološki, geomorfološki, petrografski i paleontološki objekti. - *Priroda*, 65/3, 96, Zagreb, 1976.
116. Magaš, B.: Geološka bibliografija SR Hrvatske (prikaz). - *Geol. vjesnik*, 29, 445-446, Zagreb, 1976.
117. Sido, M., Zalanyi, B. & Schreter, Z.: Neue paläontologische Ergebnisse aus dem Oberpaläozoikum des Bükkgebirges (prikaz). - *Geol. vjesnik*, 29, 450-451, Zagreb, 1976.
118. Homologieforschung in der Ethologie. Voraussetzungen, Methoden und Ergebnisse. Karl Meissner (prikaz). - *Periodicum biologorum*, 78/2, str. 183, Zagreb, 1976.
119. - & BENČEK, Duro: (*Ficus cf. carica* L. in unteren Sarmat Kroatiens) - *Geol. vjesnik*, 29, 409-410, 1 tab., Zagreb, 1976.
120. - & MAGAŠ, Blaženka: Geološke poslijeratne publikacije (Potpisano V. K. D. & B. M.). - *Priroda*, 65/3, 95-96, Zagreb, 1976.
121. - & PIKIJA, Mato: Panonske Clivunellidae (Gastropoda) sjeverne Hrvatske (Pannone Clivunelliden (Gastropoda) Nordkroatiens). - *Geol. vjesnik*, 29, 397-407, 1 tab., Zagreb, 1976.
122. -, RAMOVŠ, Anton & STEVANOVIĆ, Petar: Paläontologie in Jugoslawien bis 1974 (Paleontologija u Jugoslaviji do 1974. g.). - *8. jugosl. geol. kongr., Bled (1974)*, 2, 5-25, Ljubljana, 1976.
123. HERAK, Milan, KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda, KRANJEC, Velimir & ŠINKOVEC, Boris: Zemlja. Evolucija-struktura-dinamika i izvor sirovina. - *Jugosl. akad. znan. umjetn. (Razred za prir. znanosti i Zavod za filozofiju znanosti i mir)*, 259 str., sa sl., Zagreb, 1976.
124. Slavonski geolog Josip Poljak (1882-1962). - *Prir. baština Slav. Požege. Zbornik radova znan. simp. Slavonska Požega*, 33-34, Slavonska Požega, 1977.
125. Abstammungsgeschichte des Menschen, Rudolf Reuchtel. (prikaz). VEB G. Fischer Verl. Jena 1976. - *Periodicum biologorum*, 97/3, str. 72, Zagreb, 1977.
126. Lehrbuch der Paläozoologie. Arno Hermann Müller. Bd. I. allgemeine Grundlagen. VEB G. Fischer Ver. 1976. (prikaz). - *Periodicum biologorum*, 79/3, 71-72, Zagreb, 1977.
127. Atlas drveća i grmlja. Priroda Jugoslavije. Čedomil Šilić, Zav. izd. udžb. Sarajevo, 1973. - Šumske zeljaste biljke. Priroda Jugoslavije 2, Čedomil Šilić. - Svjetlost Sarajevo, Zav. izd. udžb. Sarajevo, Škol. knjiga Zagreb, Vuk Karadžić, Beograd, 1977. (prikaz). - *Periodicum biologorum*, 79/3, str. 74, Zagreb, 1977.
128. HERAK, Milan, KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda & GUŠIĆ, Ivan: The development of the Dasyclad Algae through the Ages. - In: Flügel E.: Fossil Algae. Springer Verlag, 143-153, 2 sl., Berlin, 1977.
129. Dragutin Gorjanović-Kramberger kao antropolog (Dragutin Gorjanović-Kramberger als Anthropologe). - U: *Krapinski pračovjek i evolucija hominida*, Jugosl. akad. znan. umjetn., 53-59, Zagreb, 1978.
130. Prilozi povijesti geoloških znanosti Hrvatskoj V. Dragutin Gorjanović-Kramberger. - *Geol. vjesnik*, 30/2, 427-442, 1 sl., Zagreb, 1978.
131. Tanchintongia-eine aberrante permische Bivalve in Europa. - *Paläont. Zeitschr.*, 52/3/4, 213-218, 3 sl., Stuttgart, 1978.
132. Zaboravljena teorija L. Cara o postanku nafte (Forgotten Cars theory of earth oil origin) (Rezime i na ruskom jeziku). - *Nafta*, 29/12, 595-596, Zagreb, 1978.
133. Geolozi - istraživači Like. - *Zbornik radova znan. skupa simp. Udio Like u prir. znan. i privr.* 89-92, Gospić, 1978.
134. Izbor naziva iz paleontologije I/ II/ III (bez autora). - *Priroda*, 47 br. 3, str. 96; br. 4, str. 127, Zagreb, 1978.
135. GUŠIĆ, Ivan, KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda & SOKAČ, Ana: Razvoj paleontologije u SR Hrvatskoj od 1951-1976 g. - *Geol. vjesnik*, 30/2, 621-625, Zagreb, 1978.
136. - & RAMOVŠ, Anton: Das Paläozoikum in Kroatien. - Ergebnisse der österreich. Projekte des Inten. geol. Kollationsprogr. (IGCP). *Österr. Akad. Wiss. Schrift. Edwizensch. Komm.*, 3, 235-240, 1 sl., Wien, 1978.

137. – & SLIŠKOVIĆ, Teofil: Miocenske kongerije Hrvatske, Bosne i Hercegovine (Miozäne Kongerien in Kroatien, Bosnien und Herzegowina). – *Palaeont. Jugosl.*, 19, 1–98, 8. sl., 2 tabele, 14 tab., Zagreb, 1978.
138. STEININGER, Fritz, ŠVAGROVSKY, J., MULDINI-MAMUŽIĆ, Slavica & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Pectinidae. – In: Chronostratigraphie und Neostatotypen. Miozän der Zentralen Paratethys. Bd. VI. M4-Badenien. *Slowak. Akad. Wiss. Geol. Inst.*, 340–347, Bratislava, 1978.
139. Treba li se srednjoškolarci upoznati s osnovama geoloških znanosti? – *Zbornik radova Savj. »Prir. znanosti i suvremeno obrazovanje«* (1977), 171–172, Zagreb, 1979.
140. Connexia slovenica n. sp. eine leitende Art der Trogkofel-Ablagerungen (Perm) (Connexia slovenica n. sp. značajna vrsta trogkofelskih naslaga (Perm)). – *Paleont. jugosl.*, 23, 1–9, 2 tab., Zagreb, 1979.
141. Excursion D. Brušane, Velebit Mt., Permian. – *Guidbook 16th Europ. micropaleont. coll.*, *Yugosl.*, 163–170, 4 sl., Ljubljana, 1979.
142. Introductory address at Krapina. – *Guidbook 16th Europ. micropaleont. coll.*, *Yugosl.* (1979), str. 11, Ljubljana, 1979.
143. Micropaleontology of Western Yugoslavia. – *Guidbook 16th Europ. micropaleont. coll.*, *Yugosl.*, 1–4, Ljubljana, 1979.
144. 70. godišnjica Geološkog zavoda u Zagrebu. – *Priroda*, 68/4, str. 92, Zagreb, 1979/80.
145. – & RAMOVS, Anton: Paleozoic in Slovenia and Croatia. – *Guidbook 16th europ. micropaleont. coll.*, *Yugosl.*, 1979, 13–15, 1 pril., Zagreb, 1979.
146. RAMOVS, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Karbonske i permske plasti u severnih Julijskih Alpah (Karbon und Perm Schichten in den nördlichen Julischen Alpen) (Rezime i na engl. j.) – *Geologija*, 22/1, 21–54, 6 tab., Ljubljana, 1979.
147. RAMOVS, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Ladinijske konglomeratne breče na Vršiču in njih permjski ter triasni mikrofosili (Ladinische Konglomerat-Brekzien am Vršič-Pass un deren permische und triassische Mikrofosilien). – *Rud. – metal. zbornik*, 26/2–3, 155–165, 4 tab., Ljubljana, 1979.
148. Srednjomiocenske kongerijske naslage Požeške gore (Mittelmiozäne Kongerienablagerungen des Gebirges Požeška gora) (Nordkroatischen, Jugoslawien). – *Geol. vjesnik*, 31 (1979), 69–72, 1 tab., Zagreb, 1980.
149. Prilozi povijesti geoloških znanosti u hrvatskoj V. Ferdo Koch. – *Geol. vjesnik*, 31 (1979), 359–368, 1 tab., Zagreb, 1980.
150. Zbirka fosilnih beskralješnjaka u Muzeju Slavonije u Osijeku. – *Vijesti muz. konz. Hrvatske*, 29/2, 3–4, Zagreb, 1980.
151. U potrazi za naftnim geolozima prošlosti – Pitomača 1921. (In pursuit of oil geologists of the past – Pitomača, 1921). (Rezime i na ruskom jeziku). – *Nafta*, 31/12, 603–604, Zagreb, 1980.
152. Congeria kisslingi Gorjanović-Kramberger u rhomboidea naslagama (miocen) Podravine, Pokuplja i Potkozarja. – *Glasnik Zemalj. muz. B. i H. Prir. nauke*, 19–20, 29–39, 3 tab., Sarajevo, 1980/81.
153. Po poteh okameneloga življenja v tržiškem prostoru. Napisal Anton Ramovš. (Prikaz). – *Proteus*, 43/1, str. 45, Ljubljana, 1980. Paleontologie und dialektischer Materialismus (Philosophie und Biowissenschaften) W. G. Kuchne VEB, Gustav Fischer Verlag, 131 str., 17 sl., Jena 1979 (Prikaz). – *Prirod. biol.* 82/3, 379–380., Zagreb, 1980.
154. – & BAJRAKTAREVIĆ, Zlatan: Miocen (baden i sarmat) najzapadnijeg ruba Medvednice (Miozän/Baden und Sarmat) des westlichen Randes von Medvednica Gebirge (Kroatien Jugoslawien). – *Geol. vjesnik*, 33, 43–48, 1 sl., 2 tab., Zagreb, 1981.
155. – & SLIŠKOVIĆ, Teofil: Mlade miocenske kongerije Livanjskog, Duvanjskog i Kupreškog polja u jugozapadnoj Bosni i Hercegovini (Jüngere miozäne Kongerien von Livanjsko, Duvanjsko und Kupreško polje in Südwestlich Bosnien und von Hodovo in der Hercegovina). – *Palaeont. Jugosl.* 25, 1–25, 2 sl., 3 tab., Zagreb, 1980/81.
156. Umah zatim potrese se Zemlja... Stota obljetnica zagrebačkog potresa. – *Priroda*, 69/2, 37–38, sa sl., Zagreb, 1980/81.
157. TADIĆ, Ante & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Tko je bio Šimun Vučetić iz Gdinja na otoku Hvaru? – *Priroda*, 69/1, 28–29, Zagreb, 1980–81.
158. BÉRCZI-MAKK, A. & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Marine Lower and Middle Permian in the oil exploratory well Újfalú-I (SW-Hungary). – *Acta geol. Acad. sci. Hungarica*, 24/1, 117–128, 5 tab., Budapest, 1981.
159. RAMOVS, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Karbonske i permske plasti pri Logu v Julijskih Alpah (Carboniferous Permian beds at Log in the Julian Alps). – *Geologija* 24/1, 91–100, 3 tab., Ljubljana, 1981.
160. RAMOVS, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Permian-Triassic boundary at Brušane village in Velebit Mt. – *Geologija*, 24/2, 327–330, 1 tab., Ljubljana, 1981.
161. Mediteranac na Medvednici. – *Priroda*, 70/7, 200–201, 1 sl., Zagreb, 1981/82.
162. Gornji paleozoik Velebita (Upper Paleozoic of the Velebit Mt.). – Vodič ekskurzije Terenski sastanak Velebit (1982) IGCP-Projekt br. 5 Jugosl. radna grupa, 8–15, (43–45), Zagreb, 1982.
163. Anto Jurilj. In memoriam. – *Geol. vjesnik*, 35, 268–269, 1 fotogr., Zagreb, 1982.
164. Prilozi povijesti geoloških znanosti u Hrvatskoj VIII. Naši paleontolozi-amateri. – *Geol. vjesnik* 35, 209–215, 1 fotogr., Zagreb, 1982.
165. Da li amateri sabiru fosile? – *Priroda*, 71/9–10, 278–279, 1 sl., Zagreb, 1982/83.
166. –, SREMAC, Jasenka, JELASKA, Vladimir & PALČIĆ, Ilija: Geološka ekskurzija. – Vodič ekskurzije Terenski sastanak Velebit (1982) IGCP-Projekt br. 5, Jugosl. radna grupa, 16–40, 17 sl., Zagreb, 1982.
167. SOKAČ, Ana & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Razvoj paleontologije u SR Hrvatskoj od 1976. do 1981. – *Geol. vjesnik*, 35, 234–236, Zagreb, 1982.
168. SREMAC, Jasenka & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Paleozoik Hrvatske (kratki pregled) (Paleozoic of Croatia-short review) – Vodič ekskurzije Terenski sastanak Velebit (1982), IGCP-Projekt br. 5 Jugosl. radna grupa, 3–7, Zagreb, 1982.
169. Fosilni Invertebrata i mikrofosili šire okolice Makarske (Fosile Invertebraten und Mikrofosilen der Breiteren Umgebung von Makarska). – *Acta Biokovica* 2, 105–110, Makarska, 1983.
170. Stota obljetnica smrti Marka Vincenca Lipolda prvog jugoslavenskog geologa. – *Geol. vjesnik*, 36, 277–280, Zagreb, 1983.
171. Nova serijska publikacija u Ljubljani (prikaz). – *Geol. vjesnik*, 36, str. 329, Zagreb, 1983.
172. Prigodni govor, hrvatski i francuski na otvorenju Znanstvenog skupa u povodu 100. obljetnice smrti Roberta Visianija Šibenčanina g. 1978. u Šibeniku. – *Zbornik Roberta Visianija Šibenčanina. Povr. izd. Muzeja grada Šibenika* 10, str. 11, Šibenik, 1983.
173. Zbornik referata Simpozija o problemima danija. Postojna 1981. Odsek za geol. Univ. Ljubljana, 2, 193 str., 9 sl., 4 tab., 3 tabele, Ljubljana, 1981 (prikaz). – *Geol. vjesnik* 36, str., 329, Zagreb, 1983.
174. Darwin i arheologija (Darwin smatra da bi arheolozi trebali biti zahvalni gujavicama) – *Priroda* 71/6, 167–168, 1 sl., Zagreb, 1983.
175. RAMOVS, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Marko vincenc Lipold (1816–1883). Prvi slovenski geolog in šolani montanist. Ob 100-letnici smrti (Markus Vincenz Lipold (1816–1883), erste slowenischer Geologe und geschulter Montanist. Anlässlich der 100 Jahre von seinem Tode). – *Geologija* 26, 5–21, 1 fotogr., Ljubljana, 1983.
176. Geolog Franz Kossmat i njegovo porijeklo (Geologe Franz Kossmat und seine Abstammung) – *Rad Jugosl. akad. znan. umjetn.* 411 (Razred za prir. znanosti 20) 151–156, Zagreb, 1984.
177. Stota obljetnica rođenja akademika Marijana Salopeka. – *Vijesti Jugosl. akad. znan. umjetn.*, 5/9–10, str. 39, Zagreb, 1984.
178. Skromno obilježje o stogodišnjici smrti velikog Chalesa R. Darwina (prikaz). – *Vijesti Jugosl. akad. znan. umjetn.*, 5/9–10, 47–48, Zagreb, 1984.

179. Anton Ramovš: Slapovi u Sloveniji, 292 str., 74 sl., od tih 10 u boji situacijske skice (kartice) bez numeracije. – *Matica slovenska*, Ljubljana, 1983. – *Priroda* 73/3, 94–95, 1 sl., Zagreb, 1984/85.
180. Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, 404. Prirodne znanosti 19, 1–309, Zagreb, 1983 (prikaz). – *Vijesti Jugosl. akad. znan. umjetn.*, 5/9–10, 46–47, Zagreb, 1984.
181. Stota obljetnica rođenja akademika profesora Salopeka. – *Geol. vjesnik*, 37, 281–284, 2 sl., Zagreb, 1984.
182. Adolf Papp (nekrolog). – *Geol. vjesnik*, 37, str. 285, Zagreb, 1984.
183. – & DEVIDÉ, Zvonimir: Makroevolucijske teorije i Darlingtonova »revolucija stanične jezgre«. – Zbornik sažetaka priopćenja. II kongr. biol. Hrv. Zadar, Hrv. biol. društvo, 11–12, Zagreb, 1984.
184. – & GRAD, Karel: Jungpaläozoische Mikrofossilien aus dem Gebiete südwestlich von Eisenkappel, Kärnten. – *Carinthia* II, 174/94, 73–78, 1 sl., Klagenfurt, 1984.
185. FLÜGEL, Eric, KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda & RAMOVŠ, Anton: A Middle Permian Calcisponge (Algal) Cement Reef: Straža near Bled, Slovenia. Ein mittelpermisches Kalkschwamm/Algen/Zement-Reef: Straža bei Bled, Slowenien. – *Facies* 10, 179–256, 18 tab., 7 sl., Erlangen, 1984.
186. Abstammungsgeschichte des Menschen. R. Feustel, Gustav Fischer, IV. prer. dop. izd. (Prikaz). – *Period. biol.*, 87/1, str. 75, Zagreb, 1985.
187. Ljubiša Grlić: 99 jestivih i otrovnih boba. Prosvjetni džepni priručnici. I, 144 str. 99 fotogr. u boji (prikaz). Prosvjeta, Zagreb, 1984. – *Acta botanica croatica*, 44, str. 156, Zagreb, 1985.
188. Osnivač i prvi predsjednik Hrvatskog prirodoslovnog društva Spiridion Brusina (1845–1908). – *Priroda*, 74/1, 4–5, 2 sl., Zagreb, 1985.
189. – & DEVIDÉ, Zvonimir: Makroevolucijske teorije i njihova citogenetska osnova (Makroevolutionstheorien und ihre cytogenetische Grundlage). – *Razprave Slov. akad. znan. umjetn.* (IV razr. 26) (Zbornik Ivana Rakovca), 329–340, Ljubljana, 1985.
190. RAMOVŠ, Anton & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Marko Vincenc Lipold (1816–1883). Prvi slovenski geolog – življenje in delo (Ob stoletnici smrti) (Markus Vinzenz Lipold (1816–1883) der Erste slowenische Geologe, sein Leben und Werk). – *Zbornik za zgodovino naravosl. in tehnike, Slov. matice* 8, 9–63, Ljubljana, 1985.
191. O nekadašnjim studentskim geološkim ekskurzijama. Zagrebačke »geološke himne«. – *Geol. vjesnik*, 39, 313–314, 1 fotogr., Zagreb, 1986.
192. Kronološki popis radova akademika Vale Vouka. – *Spomenica posvećena Vali Vouku 1886–1962 o 100. obljetnici rođenja*. Jugosl. akad. znan. umjetn., 35, 23–38, Zagreb, 1986.
193. Ruder Bošković u geoznanosti (Ruder Bošković in den Geowissenschaften). – *Rad Jugosl. akad. znan. umjetn.*, 424. (Razr. prir. znan. 21), 405–412, Zagreb, 1986.
194. O porijeklu Friedricha Katzera (1861–1925) (Über die Abstammung von Friedrich Katzer (1961–1926)). – *Rad Jugosl. akad. znan. umjetn.* 424 (Razr. prir. znan. 21) 401–403, Zagreb, 1986.
195. Stolisnik (*Achillea millefolium*). – *Priroda*, 75/1, str. 26, 1 fotogr., Zagreb, 1986/87.
196. Dragutin Gorjanović-Kramberger u našoj i svjetskoj nanosti. – *Priroda* 75/2, str. 36, Zagreb, 1986/87.
197. Paola Lanzara, mariella Piazzetti: Drveće (Preveo Ivan Šugar, 375 str., mnogobrojni crteži Francesca de Marca i 347 sl. u boji. Mladinska knjiga, Ljubljana, 1984. – *Priroda* 75/1, str. 29, zagreb, 1986/87.
198. Ivan Rakovec (1899–1985). – *Ljetopis Jugosl. akad. znan. umjetn.* 89, 432–433, Zagreb, 1986.
199. Atlas svjetske povijesti. The Times. Atlas svjetske povijesti. Dopunjeno izdanje za Jugoslaviju. Cankarjeva založba, Ljubljana 1986, 378 str., koloriranih karata ima više nego stranica. Format 3727 cm. cijena 29.000 din. – *Priroda* 75/7, str. 219, Zagreb, 1986/87.
200. Rad D. Gorjanovića-Krambergera na paleontologiji invertebrata (The work of Dragutin Gorjanović-Kramberger on the invertebrate paleontology). – *Spomenica preminulim akademikima* 42, 29–35, 2 sl., Zagreb, 1987.
201. Trilobit: Novi prirodoslovni popularno-znanstveni časopis. – *Priroda* 76/5–6, str. 180, Zagreb, 1987/88.
202. – & RAMOVŠ, Anton: Razširjenost vrste Tanchintongia ogulineci na Velebitu (Distribution of the bivalve Tanchintongia ogulineci in Velebit). – *Geologija* 28/29 (1985/86), 151–155, Ljubljana, 1987.
203. Božikovina. – *Priroda* 76/5–6, str. 178, Zagreb, 1987/88.
204. PANTIĆ, Nikola, KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda & DEVIDÉ, Zvonimir: Zur Bedeutung der Unveröffentlichten Textes von Ivo Horvat über die Entwicklungsgeschichte der Vegetation Südosteuropas (The importance of I. Horvat's unpublished text on the historical development of the vegetation in south-eastern Europe) (Sažetak i na hrv. j.) – *Acta Bot. croat.* 47, 83–102, Zagreb, 1988.
205. Miocenski gastropod Semicassis Saburon naden na Medvednici nakon 100 godina (die Miozäne schnecke Semicassis Saburon in Medvednica-Gebirge nach 100 Jahren wieder gefunden). – *Rad Jugosl. akad. znan. umjetn.* 441 (Razr. prir. znan. 23) 165–167, Zagreb, 1988.
206. Dragutin Gorjanović-Kramberger. – *Trilobit* 4/1, 4–5, 1 sl., Zagreb, 1989.
207. Ponajljepši pauk našeg juga živi i u neposrednoj blizini Zagreba. Mediteranac na Medvednici. – *Priroda* 1, 32–33, 1 sl., Zagreb, 1990/91.

Dodatak

- 58a. MINATO, Masao & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Über die Neoschwagerine-Arten Jugoslaviens. »*Earth Sci. J. Assoc. Geol. Collab.*», 73, 13–17, 3 tab., Sapporo, 1964.
- 201a. MALEZ, Mirko & KOCHANSKY-DEVIDÉ, Vanda: Rodovi i vrste u paleontologiji imenovani u čast Dragutina Gorjanovića-Krambergera (Genera and species in palaeontology named in honour of Dragutin Gorjanović-Kramberger) *Spomenica preminulim akademikima* 42, 79–82, Zagreb, 1987.

Blaženka Magaš